

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.036/2023/5.

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Kállay és Társa Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Adámi Csaba ügyvéd)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Livo Ügyvédi Iroda (cím4, ügyintéző: dr. Livo Gergely ügyvéd)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes 206. sorszám alatt

A per tárgya:

használati díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

6.G.40.028/2020/202/II. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, mellőzi az elsőfokú ítélet késedelmi kamat fizetésre vonatkozó rendelkezését, és helyette kötelezi az alperest, hogy fizesse meg a felperesnek 15 napon belül

672.193.224 (hatszázhetvenkétfélmillió-százkilencvenháromezer-kétszázhuszonnégy) forintnak 2015. március 27-től,

84.024.153 (nyolcvannégymillió-huszonnégyezer-százötvenhárom) forintnak 2015. május 1-től,

84.024.153 (nyolcvannégymillió-huszonnégyezer-százötvenhárom) forintnak 2015. augusztus 1-től,

84.024.153 (nyolcvannégymillió-huszonnégyezer-százötvenhárom) forintnak 2015. november 15-től,

84.024.153 (nyolcvannégymillió-huszonnégyezer-százötvenhárom) forintnak 2016. január 1-től a kifizetésig járó, a mindenkorijegybanki alapkamat 150%-ának megfelelő mértékű késedelmi kamatát.

Ezen felüli részében az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 698.500 (hatszázkilencvennyolcezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a helységnév1 és helységnév2 nagytérség területén 2002-ben indult az ISPA/KA projekt, amelynek keretében az abban részt vevő 204 önkormányzat regionális integrált hulladékkezelési rendszerének megvalósítását tűzte ki célul, és a rendszer kialakítására, az ehhez szükséges pénzügyi feltételrendszer megteremtésére, a beruházás keretében megvalósuló létesítmények, beszerzendő gépek, berendezések üzemeltetésére, az eszközök közszolgáltatás kereteiben történő hasznosítására konzorciumot hoztak létre. A 2002. január 25. napján aláírt konzorciumi szerződéssel érintett területen létrejött a helységnév1i (északi) és a sió-völgyi (déli) projektterület, az északi területhez 104 önkormányzat tartozott.
- [2] A konzorciumi szerződés alapján az önkormányzatok kötelezettséget vállaltak a kiépült ISPA/KA projekt célok szerinti üzemeltetésére. A projekt során létrejött eszközök üzemeltetésére közbeszerzési eljárást írtak ki. A nyílt közbeszerzési eljárás nyertese a cégnév1 Zrt. lett (amelynek elnevezése 2010. január 8. napjától cégnév2 Zrt.-re, 2014. augusztus 19. napjától cégnév3 Zrt.-re változott).
- [3] 2007. március 8. napján a cégnév1 Zrt. mint üzemeltető és a 104 önkormányzat képviselőjében eljáró gesztor felperes1 között üzemeltetési szerződés jött létre, amely alapján a projektben megvalósuló ISPA/KA létesítmények, berendezések, eszközök, a somi és ordacsehi települések közigazgatási területén megvalósult regionális hulladékkezelő-lerakó telepek 2018. október 31. napjáig az alperes kizárólagos üzemeltetésében álltak.
- [4] A szerződés értelmében az ISPA/KA eszközöket, létesítményeket elsődlegesen a közszolgáltatásban lehetett használni, illetve hasznosítani. Az üzemeltetési szerződés VIII.1. pontja alapján az cégnév3 Zrt. köteles volt az üzemeltetési jog, mint vagyonértékű jog ellenértékét üzemeltetési díjként megfizetni; ami az önkormányzatok által viselendő önkormányzati finanszírozási kötelezettség megfizetését jelentette. Az üzemeltetési díjon felül a szerződés VIII.2. pontja szerint az üzemeltető vállalta 264.643.000 forint + Áfa/naptári év mértékű használati díj megfizetését.
- [5] A VIII.3. pont alapján az önkormányzatok kötelezettséget vállaltak arra, hogy a díjak megállapítása során indokolt költségként elismerik az üzemeltetőnek az ISPA/KA létesítmények üzemeltetési jogának megvásárlásával, továbbá működtetésével kapcsolatos valamennyi költségét és ráfordítását (ISPA/KA költségek) ezen belül az önkormányzat által megállapított, üzemeltető által fizetendő használati díjat is.
- [6] Az üzemeltetőt az eszközök és a létesítmények közszolgáltatásban hasznosításáért hulladékkezelési díj illette meg. A szerződés szerint a hulladékkezelési díj a Pénzügyi Ajánlat 2. pontjában meghatározott ajánlati árak használati díjjal növelt összege, amelyet az

üzemeltető a hulladékbirtokosokkal és/vagy önkormányzatokkal kötött szerződések alapján szed be, a teljesítést követően maximum 30 napos fizetési határidővel.

- [7] Az üzemeltetési szerződés XVI. pontjában kikötötték, hogy az üzemeltetési szerződés kizárólag közös megegyezéssel, írásban módosítható.
- [8] 2014. január 1. napjától alperes jogszabályváltozás folytán közszolgáltatóként már nem működhetett, ezt követően a hulladékkezelési díj beszedésére már nem volt jogosult, így ezt a jogot a cégnév4 Kft. gyakorolta. Az üzemeltetési szerződés alapján fizetendő használati díjat a felperes az eszközök és létesítmények birtokbaadásától folyamatosan kiszámlázta, 2012. év végéig azokat az alperes megfizette.
- [9] 2013 első negyedévét követően alperes a használati díjról kiállított számlát visszaküldte, a felperes a 2013. évi kiállított számlát sztorizta és 2013. II. és IV. negyedévére, illetőleg 2014. évre számlát nem állított ki. A NAV-állásfoglalását követően felperes újból számlát állított ki 2013-2015. évekre vonatkozóan az esedékes használati díjról. A mindösszesen 1.008.289.386 forint használati díjról ismételt kiállított, 2013. március 31. és 2015. december 31. között esedékes számlák kifizetése nem történt meg az alperes részéről.
- [10] A felperes 2018. július 2-ai keltezéssel fizetési felszólítást küldött, amelyben felhívta alperest 1.008.289.836 forint használati díj, annak az egyes számlák esedékességét követő naptól a kifizetés napjáig járó, az üzemeltetési szerződés VIII.2. pontjában meghatározott, a jegybanki alapkamat 150%-ának megfelelően késedelmi kamata, és további használati díj címén 2016. évre 336.096.612 forint, a 2017. március 31-től 2018. június 30-ig terjedő időszakra 504.144.918 forint és azoknak a szerződés szerinti késedelmi kamatai megfizetésére. Felhívta egyben az alperest, hogy az üzemeltetési szerződés megszűnésére tekintettel az üzemeltetésre átadott létesítményeket, eszközöket és berendezéseket a felperes1 – mint gesztor részére – 15 napon belül adja át. Jelezte, hogy nem ért egyet alperesnek azzal a kifogásával, hogy feltételes lenne a használati díj fizetési kötelezettség.
- [11] A felperes keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 1.848.531.366 forint használati díj, az után az esedékesség napját követő naptól a kifizetés napjáig járó jegybanki alapkamat 150%-ának megfelelő késedelmi kamat és perköltség megfizetésére. Követelését a felek között 2007. március 8. napján létrejött üzemeltetési szerződés rendelkezéseire és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 198. §-ára alapította.
- [12] Előadta, hogy az átadott eszközök, létesítmények, járművek használati díját az üzemeltetési szerződés VIII.2. pontja értelmében az üzemeltető volt köteles megfizetni, amelynek mértéke 264.643.000 forint + Áfa/naptári év volt, negyedéves részletekben, minden negyedévet követő hónap végéig esedékesen. A felek a használati díj fizetését semmilyen további feltételhez nem kötötték, az alperes a használat ténye alapján volt köteles azt megfizetni, tekintve, hogy a használatbavétellel, az üzemeltetési jog átvételével az alperes a hasznok szedésének jogát is megkapta, így azt a jogot is, hogy az eszközöket, létesítményeket mind a közszolgáltatásban mind a közszolgáltatáson kívül hasznosítsa, mely jogával a kereset benyújtásáig az alperes élt is. Vitatta, hogy a felek szerződéses akarata arra irányult volna, hogy a használati díj fedezetét az önkormányzatok előzetesen biztosítsák az alperes számára, hogy az alperes abból fizethesse a használati díjat. Álláspontja szerint a használattól független másik jogviszony a hulladékkezelési díj beszedésére adott jog és az annak körében szabályozott díjkompenzációs lehetőség.
- [13] Kifejtette, hogy nem változtat alperes díjfizetési kötelezettségén az a körülmény sem, hogy időközben jogszabályváltozások következtek be, és 2014. január 1. napjától az alperes közszolgáltatóként már nem működhetett így a közszolgáltatási hulladékkezelési díj beszedésére már nem volt jogosult. A felperes szerint a hulladékkezelési díj üzemeltető általi

beszedésére vonatkozó rendelkezések lehetetlenültek, ennek ellenére az üzemeltetési szerződés további rendelkezései hatályban maradtak.

- [14] Álláspontja szerint nem alapos az alperes korábbi hivatkozása, amely szerint az önkormányzatok szerződésszegése kihat a díjfizetési kötelezettségre. Az alperes amiatt külön pert indított az önkormányzatokkal szemben, így a jelen perben hivatkozott esetleges önkormányzati szerződésszegésnek nincs jelentősége. A felperes az 1959. évi IV. törvény 198. § alapján az üzemeltetési szerződésből eredő vagyoni értékű jog átadásával kapcsolatos kötelezettségét teljesítette, így jogosultsága keletkezett az ellenszolgáltatás, a használati díj követelésére.
- [15] A per folyamán felperes keresetét módosította, azt felemelte az időközben 2018. október 31. napjáig esedékessé vált használati díjakkal, így 1.960.563.570 forint használati díj, és abból 1.008.289.836 forint után az egyes számlák esedékességének napját követő naptól a kifizetésig járó jegybanki alapkamat 150%-ának megfelelő késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni alperest a korábban megjelölt jogcímen. Utalt arra, hogy levelezésükben az alperes a 2013. évre vonatkozó használati díj jogalapját és összegét kifejezetten elismerte, így e tekintetében az alperes védekezése mindenképpen alaptalan.
- [16] Az alperes módosított ellenkérelmében a módosított kereset elutasítását kérte, a követelés jogalapját és összecszerűségét is vitatta.
- [17] Az ellenkérelem indokai szerint a felek között létrejött összefüggő szerződésrendszert, annak pénzügyi feltételrendszerét, a szerződéskötés körülményeit, a jogszabályváltozásig megvalósult gyakorlatot, a felek projekttel kapcsolatos szándékait kell figyelembe venni és ezek alapján kell értelmezni az érintett szerződéses rendelkezéseket. Mindezek alapján az állapítható meg, hogy az alperesnek nem áll fenn használati díj fizetési kötelezettsége. Kifejtette, hogy az ISPA/KA által nem viselt költségekből az önkormányzati önrészt az üzemeltető alperes fizette meg az üzemeltetési jog ellenértékeként. Az átadott rendszert 80%-ban közszolgáltatási célú üzemeltetésre kapta meg, amelyért jogosult volt a hulladékkezelési díjra, amely a használati díjat is tartalmazta. A hulladékkezelési díjnak az alperes által a közszolgáltatásban érvényesíthető mértékét és érvényesítésének módját a felek 2018. október 31. napjáig meghatározták. A szerződés alapján az önkormányzatok kötelezettsége volt, hogy a közszolgáltatási díjakban elismerjék indokolt költségként az ISPA/KA költségeket, benne a használati díjat. A hulladékkezelési díjat a lakosság a közszolgáltatási szerződés útján – vagy ahol az alperes nem volt közszolgáltató, a közszolgáltatók alvállalkozási szerződés útján fizették meg az alperes számára. Az alperes hulladékkezelési díjbevétele, így a használati díj is döntően a közszolgáltatástól függött.
- [18] A szerződéses rendelkezésekkel az önkormányzatok biztosították az alperes számára az általa vállalt pénzügyi kötelezettségek megtérülését, amely a szerződés pénzügyi rendszerének alapvető eleme volt. Az önkormányzatok 2014. január 1-ig teljesítették a feltételeket, azt követően azonban nem követelték meg a közszolgáltatóiktól, hogy igénybe vegyék a rendszert, illetve, hogy a rendszer használatáért a használati díj megtérülését biztosító szerződést kössenek az üzemeltetővel. E magatartásukkal az önkormányzatok megszegték azt az alapvető kötelezettséget, amely szükséges volt ahhoz, hogy azt alperes teljesíteni tudjon. Előadta, hogy ugyan az önkormányzati közszolgáltatók 2014. január 1. napja után a használati díjat tartalmazó közszolgáltatási díjat szedték be a lakosságtól, a használati díjat azonban az alperes részére nem fizették meg, ezzel a közszolgáltatónál jogalap nélküli gazdagodás keletkezett, míg az alperes saját befektetései nem térültek meg. Alperes szerint a hulladékkezeléssel kapcsolatos jogszabályváltozások a kötelezettség teljesítését nem érintették, az önkormányzatoknak felróható okból, a szerződéses kötelezettségek megszegése miatt nem térült meg alperes részére a használati díj, amelynek következtében az alperes sem köteles használati díj megfizetésére.

- [19] Teljesítési kötelezettségével összefüggésben hivatkozott az 1959. évi IV. törvény 277. § (4) és (5) bekezdésére, a felek együttműködési és tájékoztatási kötelezettségére, továbbá a jogosult késedelembe esésével kapcsolatban a 302. § b/ pontjára és 303. § (3) bekezdésére, és arra, hogy a szerződések rendszerszintű értelmezéséből egyértelműen levezethető önkormányzati mulasztások kizárják az alperes mulasztását.
- [20] Vitatta, hogy a 2013. évi használati díj fizetési kötelezettséget elismerte volna, előadta, hogy a felperes által hivatkozott nyilatkozatot kizárólag az egyezségkötés reményében tette.
- [21] Vitatta azt az állítást, hogy a szerződés részben vagy egészben lehetetlenült volna, valamint azt is, hogy az alvállalkozó közszolgáltatók a használati díjat is tartalmazó szolgáltatási díjat fizették alperes részére, így a használati díj folyamatosan térült volna. Állította, hogy a cégnév 4 Kft. és a cégnév 5 Kft. közszolgáltatók kizárólag a használati díj nélkül számított díjat fizették meg, így 2014. január 1. napjától egyik konzorciumi önkormányzattól sem térült meg a használati díj az üzemeltető részére.
- [22] Tévesnek tartotta azt a felperesi állítást, hogy a használati díj nem volt feltételhez kötött. Kifejtette, hogy önmagában az, hogy az eszközök, létesítmények használatba és birtokba adása megtörtént, még nem elégséges ahhoz, hogy az alperes fizetési kötelezettsége beálljon, csak akkor köteles az alperes a használati díj megfizetésére, ha az eszközöket a szerződésben meghatározott módon tudja hasznosítani azáltal, hogy az önkormányzatok az ehhez szükséges kötelezettségeket maradéktalanul teljesítik.
- [23] Vitatta, hogy a számla kiállításának feltételei fennálltak volna, állította, hogy az önkormányzatok nem tettek eleget az üzemeltetési szerződésből eredő kötelezettségüknek. Arra az esetre, ha mégis fennállt volna a számlaadási kötelezettség, hivatkozott arra, hogy a felperes 2016. évtől kezdődően már nem tett eleget a számla kiállítási kötelezettségének, amely a kötelezett egyidejű késedelmét, illetve késedelmi kamatfizetési kötelezettségét kizárja.
- [24] Hivatkozott az általa felperesként a konzorciumban részes 56 önkormányzattal mint alperessel szemben indított kártérítési perre, ahol a Kaposvári Törvényszék I.G.40.001/2019/20/I. szám alatt közbenső ítéletében megállapította, hogy az I.r. - LVI.r. alperesek azzal, hogy 2014. január 1-től nem biztosították az ISPA/KA eszközök igénybe vételét, illetve, hogy a települési önkormányzatok területéről a települési hulladék az ISPA/KA projekt során létrejött somi, illetve ordacsehi hulladékkezelő létesítményekbe kerüljön beszállításra, az alpereseket kártérítési felelősség terheli a felperesnek a hulladékkezelés elmaradásából és az ISPA/KA költségek meg nem térüléséből eredő káráért. Az elsőfokú bíróság ítéletét a Pécsi Ítéltábla Vf.40.009/2020/4/II. számú ítéletével helybenhagyta. Ezek alapján is egyértelműnek tartotta, hogy az önkormányzatok szerződésszegése miatt nem követelhető alappal a használati díj.
- [25] Az alperes annak bizonyítására, hogy a szerződéssel összefüggésben milyen költségeket kellett volna elismerniük az önkormányzatoknak, ténylegesen milyen összegű ISPA/KA költség térült meg az üzemeltetőnek, milyen összegű használati díjat kellett volna elismernie a közszolgáltatási díjból az önkormányzatoknak, ehhez képest milyen összegű használati díjakat ismertek el, majd a perben érintett időszakban a használati díjból mennyi térült meg az üzemeltető számára a közszolgáltatásból közszolgáltatói alvállalkozókkal kötött szerződésből és közületi beszállításokból, szakértői bizonyítást indítványozott.
- [26] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.960.563.570 forintot és 1.008.289.836 forintnak 2015. március 26. napjától – mint középarányos időponttól – a kifizetés napjáig járó jegybanki alapkamat 150%-os mértékének megfelelő késedelmi kamatát, továbbá 25.900.000 forint

perkölséget. Kötelezte továbbá az alperest 1.500.000 forint feljegyzett eljárási illeték megfizetésére.

- [27] Az 1959. évi IV. törvény 207. § (1) bekezdése alapján értelmezte a felek szerződési nyilatkozatait. Megállapította, hogy a hulladékgazdálkodási rendszer működtetése érdekében az érintettek között komplex szerződéses rendszer jött létre, azonban a perbeli jogvita kapcsán az üzemeltetési szerződés rendelkezéseit kell alkalmazni. Álláspontja szerint a szerződés több kötelezettséget, illetve jogosultságot tartalmazó rendelkezését is figyelembe véve a használati díj fizetési kötelezettség teljesítése, esedékessége nem áll összefüggésben a szerződés más rendelkezéseivel. Egyetértett azzal a felperesi állásponttal, hogy a használati díj fizetési kötelezettséget a felek nem kötötték feltételhez, annak teljesítését nem tették függővé az alperes által beszédett díjaktól, a használatra átadott eszközök használatára figyelemmel az alperes fizetési kötelezettsége a Ptk. 198. § (1) bekezdése alapján beállt, így a kereset a megjelölt időszakra és összegben alapos.
- [28] Utalt arra, hogy az alperes a teljesítés lehetetlenné válására [1959. évi IV. törvény 312. § (3) bekezdés] kifejezetten nem hivatkozott és adott esetben a jogosulti késedelem [1959. évi IV. törvény 302. § b) pont] sem merült fel, figyelemmel arra, hogy a szerződés rendelkezéseiből következően a negyedéves esedékességekor az alperes, függetlenül attól, hogy mekkora összeg tértült a használati díjból, köteles volt a kiállított számlák ellenértékét megfizetni. Kifejtette, hogy arra figyelemmel, hogy a már kiállított számlákat alperes eltérő jogi álláspontja folytán visszaküldte, illetőleg, hogy kifejezetten arról tett nyilatkozatot, hogy nem kívánja megfizetni az esedékes díjakat, a keresetben érvényesített követelést felperes lejárttá tette, így számla hiányában is köteles az alperes a szerződés VIII. 2. pontja szerinti késedelmi kamatot megfizetni. Az azonos összegű számlákra figyelemmel a középarányos időponttól állapította meg a kamatfizetés kezdő időpontját.
- [29] Az elsőfokú bíróság arra az esetre, ha a használati díj megtérülésével kapcsolatos fenti álláspontja nem lenne alapos, szakértői bizonyítást rendelt el. A Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Kaposvári Intézete által készített szakértői vélemény alapján rögzítette, hogy az alperes által rendelkezésre bocsátott iratokból és a hiányos önkormányzati adatszolgáltatás alapján szakértői módszerrel nem határozható meg az önkormányzatok által elismert pontos ISPA-költség, illetve a közszolgáltatáson felül keletkezett árbevételből megtérült ISPA-költség összege. Az összegző vélemény a felmerült ISPA-költség közszolgáltatásban elismert összegét 1.577.863.435 forintban, az el nem ismert ISPA-külön költség összegét 631.894.645 forintban állapította meg, azzal, hogy 2011. január 1-től (helyesen 2014. január 1-től) a cégnév1 Zrt. már nem végezhetett hulladékszállítási közszolgáltatást, így a lakossági díjakba épített ISPA-költségek már nem tudtak megtérülni. A szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a felperes által az alperesnek kiszámlázott használati díj összege 501.9020.628 forint volt, melyből összesen 449.497.472 forint használati díj tértült meg, a be nem fogadott számlák használati díj tartalmából nem történt megtérülés a szerződés időtartama alatt. Rögzítette, hogy a szakvélemény arra vonatkozóan nem tudott választ adni, hogy az alvállalkozók felé a használati díjat mennyiben tudta érvényesíteni a 2014 utáni időszakban az alperes.
- [30] A szakértői vélemény megállapításai alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes nem tudta a tényállításait teljeskörűen bizonyítani abban a tekintetben, hogy a számlákkal összefüggésben a használati díjjal arányos megtérülés az adott időszakban nem történt. Arra utalt, hogy az alvállalkozók útján is beszédhető volt az összeg, amelyre vonatkozóan a szakvélemény szerint az adatok hiányosan vagy egyáltalán nem álltak rendelkezésre. A fentiekből eredően, mivel határozott összegszerű beszámítási kifogást az alperes nem terjesztett elő, továbbá azt sem támasztotta alá, hogy közbenső jogsértés lenne a

használati díjfizetéssel összefüggésben az önkormányzatok szerződésszegése, amely kihatna a felperes felé teljesítendő kötelezettségre, ezért a keresetet elutasította (helyesen teljesítette).

- [31] A Kaposvári Törvényszék előtt 1.G.40.001/2019. szám alatt indult, 17.G.40.098/2022 szám alatt befejezett eljárásban született elsőfokú ítélet, és a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.019/2023/5/II. számú ítélete alapján megállapította, hogy azokra tekintettel is alaptalan az alperesi jogosulti magatartásra hivatkozás, hiszen a marasztaló határozat folytán a mulasztó önkormányzatokkal szemben a beépített költségek megtérülnek.
- [32] Mellőzte a lefolytatott tanúbizonyítás értékelését, tekintve, hogy a kötelezettségek szempontjából a szerződésben foglaltak az irányadók.
- [33] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetet elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben marasztalását kérte.
- [34] Megsértett anyagi jogi jogszabályhelyként az 1959. évi IV. törvény 302. §-ára, 303. § (3) bekezdésére, 313. §-ára, 312. § (3) bekezdésére, 277.§ (4) és (5) bekezdésére, valamint 4. § (4) bekezdésére hivatkozott.
- [35] Megsértett eljárásjogi jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 342. § (1) bekezdését, 346.§ (4) és (5) bekezdését, 316. §-át, 317. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.
- [36] Fellebbezése indokolásában hivatkozott a Konzorciális Szerződés III/3. pontjában és VIII. pont 2. bekezdésében és IX. pontjában foglaltakra, a 2007. március 08. napján megkötött Üzemeltetési szerződésben rögzített célokra és a szerződés I/2., V.2., 3. és 5., VI.2.1. VII., IX.3.1., X.2. és 3., VIII.1., 2. és 3 pontjaira.
- [37] Előadta, hogy a hulladékkezelési díjat 2013. december 31-ig az ingatlanhasználó közvetlenül fizette meg a közszolgáltatást végző alperesnek, illetve az alvállalkozási szerződések esetében az adott önkormányzat közszolgáltatója szedte be és fizette meg a szerződés szerint az alperes részére. 2014. január 1-től az alperes a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Ht.) 81. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel hulladékgazdálkodási közszolgáltatást közvetlenül nem láthatott el, így a korábban megkötött közszolgáltatási szerződésai megszűntek.
- [38] Az Üzemeltetési szerződés azonban a felek között annak megkötésétől kezdődően 2018. október 31. napjáig fennállt, ez időpontig az ISPA/KA projekt eszközei és létesítményei az alperes kizárólagos üzemeltetésében álltak. A konzorciális önkormányzatok közül 2014. január 1. napját követően 56 önkormányzat nem vette igénybe az alperes által üzemeltetett ISPA/KA eszközöket, továbbá nem az alperes által üzemeltetett lerakókra szállították be a hulladékot. Ezeknek az önkormányzatoknak a kártérítési felelősséget megalapozó szerződésszegését a Kaposvári Törvényszék 1.G.40.001/2019/20/I. szám alatti közbenső ítéletével megállapította, az elsőfokú ítéletet a Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.009/2020/4/2. számú ítéletével helybenhagyta. A jogerős ítéletet a Kúria a Pfv.V.21.013/2020/4. számú közbenső ítéletével hatályában fenntartotta. A Kaposvári Törvényszék ezután az 56 konzorciumi önkormányzatot a 17.G.40.098/2022/18. számú ítéletével kötelezte 406.048.835 forint kártérítés és kamatai üzemeltető javára való megtérítésére. Az elsőfokú ítéletet a Pécsi Ítéltábla a Gf.V.40.019/2023/5/II. számú ítéletével helyes indokaira tekintettel helybenhagyta. Az elsőfokú ítélet rámutatott arra, hogy az eljárás során nem merült fel arra nézve adat, hogy az üzemeltetőnek bármilyen, a használati díj egy részének megtérülését eredményező bevétele származna a továbbadott eszközök hasznosítása folytán, sőt a szakértő megállapítása szerint 2014. január 1. – 2018. december 31. napja közti időszakban csak a

szerződést teljesítő önkormányzatoktól térült meg 229.351.305 forint ISPA/KA költség, de ebben használati díj nem térült.

- [39] Állította, hogy 2014. január 1. napját követően a többi 48 konzorciumi önkormányzat – illetve közszolgáltatóik – igénybe vették ugyan az ISPA/KA rendszert és beszállítottak a somi hulladéklerakóba, azonban a hulladékkezelési díj használati díj részét ők sem fizették meg az alperes részére.
- [40] Előadta, hogy 2013. év első negyedévét követően az alperes a felperes által kiállított használati díjat tartalmazó számlákat a felperes részére arra hivatkozással küldte vissza, hogy 2013. december 31. napjáig mindösszesen 281.481.000 forint üzemeltetési szerződés szerinti költség megtérülése hiányzik, amely az önkormányzatok felelősségi körébe tartozó okra vezethető vissza. Az alperes – a megváltozott körülményekre, valamint az egymással szemben fennálló kölcsönös követelésekre tekintettel megállapodás megkötését javasolta (adaptációs megállapodás) és később javaslatot tett arra is, hogy az önkormányzatok a használati díjat alacsonyabb mértékben állapítsák meg az üzemeltetési szerződés VIII. 2. pont 4. bekezdése alapján.
- [41] A felperes 2016-ban bejelentette az alperes részére, hogy a Ht. 37/B. §-ra tekintettel az Üzemeltetési szerződés 2016. december 31. napján lehetetlenült, amelyre tekintettel 2017. napját követően használati díj követelését jogcím nélküli használat jogcímen kívánta érvényesíteni és felszólította az alperest az Üzemeltetési szerződést érintő vagyonelemek visszaadására. Az alperes a szerződés lehetetlenülését nem fogadta el és a felperes részére a vagyonelemeket nem adta vissza, a használati díj követelést változatlan jogcímen és indokokkal vitatta.
- [42] Az alperes módosított ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását arra hivatkozva kérte, hogy a felek közötti üzemeltetési jogviszony egy összefüggő rendszer részét képezi, amelyben minden félnek megvannak a jogai és kötelezettségei. A rendszernek egyik eleme a felek közötti üzemeltetési szerződés, amelynek tartalmát a felek eredeti szerződéses akarata és a felek közötti komplex jogviszonyra vonatkozó jogszabályi rendelkezések figyelembevételével kell értelmezni. A felperes által a perben érvényesíteni kívánt használati díj megfizetésére az alperes azért nem kötelezhető, mert a felperes és az általa képviselt önkormányzatok e komplex jogviszonyban foglalt kötelezettségeiket megsértve, a szerződéses rendszer eredeti célját szándékosan figyelmen kívül hagyva és félreértelmezve, szerződésszegő magatartást tanúsítottak és a teljesítést megtagadták, melynek következményeként az alperesnél a követelt használati díj fedezete nem térült meg.
- [43] Sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárás során foganatosított tanúbizonyítás rögzítése az ítéleti tényállásból teljes egészében hiányzik.
- [44] Utalt arra, hogy a felperessel ellentétes tényállításaira szakértői bizonyítást is indítványozott, amelyhez a felperes is csatlakozott saját tényállításainak bizonyítása érdekében. A perben szakértőként kirendelt Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Kaposvári Intézet szakvéleményének az ítéleti tényállásban nem említett főbb megállapításai a következők voltak:
- a felmerült ISPA külön költség összege a teljes szerződéses időszakban mindösszesen 2.209.758.089 forint volt, mely összeg a használati díjat csak a 2012-es évig tartalmazza. A közszolgáltatásban 1.577.863.435 forint ISPA költség elismerése történt meg, amelyből 631.894.645 forint ISPA költség már nem térült meg az alperes részére;
 - a lakossági számlákban az elismert 1.577.863.435 forint ISPA költség megtérült, valamint a felperes által kiszámlázott és az alperes által befogadott használati díj számlák összegéből 449.497.472 forint használati díj térült meg;

- a teljes ISPA/KA költség a közszolgáltatásra került felosztásra, melyet az önkormányzatok rendeletben fogadtak el az alperes díjkalkulációja alapján;
- a felperes által alperesnek kiszámlázott használati díj 501.920.628 forint volt, az alperes által kibocsátott számlák bevételeiből összesen 449.497.472 forint használati díj térült meg;
- a díjkalkulációban a teljes használati díj felosztásra és érvényesítésre került a lakossági közszolgáltatás díjaiban, az egyéb jogcímű szolgáltatások pontos árképzéséről nincs információ, nem lehet az alperesnek megtérülést megállapítani.

- [45] Megjegyezte, hogy az érintett önkormányzatok adatszolgáltatása a felperes által indítványozott kérdések tekintetében merült fel, így annak esetleges hiánya nem róható az alperes terhére, mint ahogy az sem, hogy egyes önkormányzatok a bíróság felhívása ellenére nem teljesítették az adatszolgáltatást.
- [46] Utalt arra, hogy a felperes a szakvélemény megállapításaira nem tett joghatályos érdemi nyilatkozatot, a 2023. július 6. napján kelt beadványában a hatálytalan perbeli cselekményét ismételte meg, amelyet azonban már nem lehetett volna figyelembe venni a perben.
- [47] Véleménye szerint tévedett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a felek közötti jogviszony speciális és komplex jellegét figyelmen kívül hagyva, azt egy egyszerű használati jogviszonyra vonatkozó szerződésként bírálta el. Utalt arra, hogy az ISPA/KA projektrendszerben alapvető követelmény volt, hogy az ISPA/KA eszközöket, létesítményeket elsődlegesen a közszolgáltatásban lehetett használni és hasznosítani. Az alperes a befektetései megtérülésére alapvetően a közszolgáltatásból származó bevételekből számíthatott, ezért volt megkerülhetetlen a pénzügyi feltételek szabályozásakor annak kikötése, hogy a használati díj a közszolgáltatási díj éves meghatározása során a díjkalkulációban indokolt ráfordításként érvényesíthető, valamint, hogy a hulladékkezelési díj mértéke az ajánlati árak használati díjjal növelt összege. Nem helytálló tehát az ítéletnek az a megállapítása, hogy a használat díjat az átadott eszközök és létesítmények ellenértékeként határozták meg. Idézte a Kúria Pfv.V.21.013/2020/4. számú közbenső ítéletében kifejtetteket. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által meghallgatott tanúk nyilatkozatai is az alperes álláspontja szerinti értelmezést erősítették meg.
- [48] Állította, hogy a felek jogviszonyára kiható szerződésszegésnek kell tekinteni egyrészt az ISPA/KA projekt során létrejött létesítmények és rendszer igénybevételének hiányát, másrészt azt is, hogy 2014. január 1. napját követően az igénybevételi kötelezettségüket teljesítő önkormányzatok nem biztosították minden eszközzel, hogy az általuk kialakított és fenntartani vállalt rendszer pénzügyi feltételei is teljesüljenek. Az pedig, hogy az üzemeltetési szerződésben foglalt pénzügyi feltételeket az önkormányzatok megszegték, kényszerűen kihat az üzemeltetési szerződés alperesi teljesítésére is. Levezetése szerint az 1959. évi IV. törvény 198. § (1) bekezdése, 201. § (1) bekezdése és 277. §-a alapján nemcsak az önkormányzat felé áll fenn kötelezettség a szolgáltatás (perbeli esetben a használati díj) teljesítésére, hanem az alperes is követelheti az önkormányzatok szolgáltatását (igénybe vételi kötelezettség, pénzügyi feltételeknek megfelelő teljesítés, hulladékkezelési díj megtérülése, beszedhetősége). Álláspontja szerint használati díj fizetési kötelezettségének a felperesnek és az általa képviselt önkormányzatoknak felróható okból nem tudott eleget tenni, ezért annak megfizetésére nem kötelezhető. Rámutatott, hogy ellenkérelmében nem lehetetlenülésre hivatkozott, hanem arra, hogy az üzemeltetési szerződésben foglalt kötelezettségeket az önkormányzatok megszegték, a szerződésszerű teljesítést jogos ok nélkül megtagadták (1959. évi IV. törvény 313. §). Ez esetben azonban a jogosult – azaz az alperes - választhat a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között. Az alperes ellenkérelmében ezért hivatkozott az 1959. évi IV. törvény 313. §-a alapján alkalmazandó 312. § (3) bekezdésére, mely szerint az önkormányzatok szerződésszegése miatt szabadult tartozása, azaz használati díj fizetési kötelezettsége alól.

- [49] Hivatkozott emellett arra is, hogy a Ht. 2013. 01.01-jén hatályba lépett módosításainak következtében az üzemeltető által vállalt kötelezettségek ellentételezését jelentő, az üzemeltetőt megillető költségek és ráfordítások megtérülése – lakossági fizetések révén – az önkormányzatok közreműködése nélkül nem volt biztosítható, ezzel a felek mindegyike tisztában volt, ugyanakkor a felperes és az általa képviselt önkormányzatok elmulasztották megtenni azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek ahhoz lettek volna szükségesek, hogy az alperes a használati díj fizetési kötelezettségét továbbra is teljesíteni tudja, sőt ezt a jogszabályváltozást akként értelmezték, hogy a korábban vállalt kötelezettségeik alól így szabadulhatnak. Álláspontja szerint erre tekintettel az 1959. évi IV. törvény 302.§ b) pontja és 303.§ (3) bekezdése alapján a felperes és az általa képviselt önkormányzatok szerződésszegő magatartásának fennállása alatt az alperes késedelembe eséséről a használati díj megfizetése tekintetében nem beszélhetünk.
- [50] Utalt arra is, hogy a felperes 2016. évtől számlát nem állított ki, amelynek következménye az 1959. évi IV. törvény 302. § szerinti késedelem. A számlaadási kötelezettség elmulasztása kizárja az alperes egyidejű fizetési késedelmét, valamint késedelmi kamat fizetési kötelezettségét.
- [51] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletével 2015. március 26. napjától, mint középarányos időponttól kötelezte az alperest késedelmi kamat fizetésére, nem adta azonban érdemi indokát annak, hogy milyen okból tér el a kamatfizetési jogszabályoktól és a kereseti kérelemtől. Álláspontja szerint ezzel az elsőfokú bíróság a felperes keresetén túlterjeszkedett, amely miatt az ítélet a Pp. 342. § (1) bekezdését sérti.
- [52] Tévesnek tartotta az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, hogy a kártérítési perben született ítéletek (17.G.40.098/2022/18. és Gf.40.019/2023/5/II.) folytán a mulasztó önkormányzatokkal szemben a „beépített” költségek megtérülnek. Utalt arra, hogy ez a megállapítás figyelmen kívül hagyja azt a szakvéleménnyel is alátámasztott tényt, hogy használati díjat a megítélt kártérítés nem tartalmazott.
- [53] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.
- [54] Hivatkozott arra, hogy az alperes a fellebbezésében megjelölt, 2002. január 25-én kelt konzorcionális szerződést a felek 2002. június 20. napján módosították.
- [55] Utalt arra, hogy a 2007. március 8. napján megkötött üzemeltetési szerződés VI. pontja alapján az önkormányzatok az ISPA/KA beruházás során létrejött valamennyi létesítmény a kizárólagos üzemeltetés használat és hasznosítás céljából az alperes üzemeltető birtokába bocsátották, ennek folytán az üzemeltető alperest megillette a birtoklás, a használat, a hasznosítás és a hasznok szedésének joga, továbbá jogosulttá vált az eszközöket harmadik személyeknek az eszközök közszolgáltatásban történő hasznosítása céljából használatba adni.
- [56] Az üzemeltetési szerződés fejlécének helyes értelmezése szerint nem a 104 önkormányzat, hanem a felperes vállalta a szerződés X.3. pontjában foglalt kötelezettséget, amelynek eleget is tett, hiszen az érintett 56 önkormányzatot több ízben felszólította a beszállítás teljesítésére.
- [57] Tévesnek tartotta az alperesnek azt az értelmezését, hogy az üzemeltetési szerződés VIII. pontjában szereplő üzemeltetési díj és használati díj fizetési kötelezettség bármilyen összefüggésben állna az ugyancsak ebben a pontban szabályozott hulladékkezelési díjjal. Állította, hogy az önkormányzatok nem vállaltak kötelezettséget a hulladékkezelési díj megfizetésére, és arra sem, hogy azt közszolgáltatójuk útján fizetik meg, ilyen szerződéses rendelkezést az üzemeltetési szerződés nem tartalmaz. Hivatkozott arra, hogy 2013. december 31-ig az alperes 78 településen közszolgáltatóként beszedte a hulladékkezelési díjat és saját védekezése és elismerése ellenére sem tett eleget a használati díj fizetési kötelezettségének ebben az időszakban sem.

- [58] Utalt arra, hogy a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Ht.) hatályba lépésével 2013. január 1. napjával az önkormányzatokat nem illette meg a közszolgáltatási hulladékkezelési díj megállapításának joga. A hulladékkezelési közszolgáltatási díjat 2012. április 15-től jogszabály határozta meg, emelésére nem kerülhetett sor, így a díjkalkuláció előterjesztésének lehetősége és az önkormányzati közszolgáltatási díj megállapítás lehetősége is megszűnt. Az alvállalkozók és a konzorciumi partnerek gyűjtési, szállítási és ártalmatlanítási díjat vagy egyéb jogcímű vállalkozási díjat fizettek az alperesnek, hulladékkezelési díjat az alperes senkinek nem számlázott. 2016. április 1. napjától pedig a hulladékkezelési közszolgáltatási díjat az cégnév6 Zrt. számlázta ki és szedte be a lakosságtól. Az cégnév6 Zrt. nem a beszedett közszolgáltatási díjjal egyező összeget fizette ki a közszolgáltatóknak, hanem egy jogszabályban meghatározott elvek alapján kalkulált szolgáltatási díjat, ami minden esetben kevesebb volt a beszedett közszolgáltatási díjnál. A közszolgáltatási díj mértéke 2012. április 15-e óta nem változott, így a díj emelkedésének mértéke ez időpontot követően nulla volt, ezért az alperest illető hulladékkezelési díj emelésére sem volt lehetőség az üzemeltetési szerződés VIII/3. pont 3. bekezdése alapján, de ennek jelentősége sem volt, mert a befagyasztott díjba már a teljes összegű használati díj szerepelt.
- [59] Vitatta azt az alperesi állítást, hogy az üzemeltetési szerződést a felek egységes rendszerként alkalmazták a közbeszerzési eljárásnak a szerződés mellékletét képező dokumentumaival. Nem vitatta, hogy az önkormányzatoknak szerződéses kötelezettségük volt a közszolgáltatási díjakban indokolt költségként elismerni az ISPA/KA költségeket, mely kötelezettségüknek eleget is tettek. Állította, hogy az önkormányzatoknak nem volt olyan szerződéses kötelezettsége, hogy a közszolgáltatójuk számára előírják, hogy az alperessel kössenek szerződést, és nem garantáltak hulladékminimumot az alperes részére. Az önkormányzatok nem vállalták az igénybevételi kötelezettséget az alperes irányába, a használati díj fizetési kötelezettség független volt a hulladékkezelési díj bevételtől, az üzemeltetési szerződés nem tartalmaz olyan megállapodást, hogy a használati díjat az alperesnek a részére befolyt hulladékkezelési díjból kell megfizetnie. Előadta, hogy az önkormányzatok semmilyen szerződéses kötelezettségüket nem szegték meg, Az, hogy az alperes ajánlata benyújtásakor milyen megtérüléssel számolt, kizárólag az alperes üzleti kockázata volt. Erre tekintettel annak a körülménynek, hogy az alperes által elvárt feltételek 2014-től már nem teljesültek, nézete szerint a jelen per megítélése szempontjából nincs relevanciája. Állította azt is, hogy a közszolgáltatók nagy része 2014 után is megfizette a hulladékkezelési díjat (vagy annak elemeit képező egyéb szolgáltatási díjakat) az alperesnek, amely díjak általában meghaladták a közszolgáltatásban beszedett közszolgáltatási díjat, tehát a hulladékkezelési díj fizetése megtörtént az alperes felé, az alperesnek így volt fedezete a használati díj fizetésére, ennek ellenére nem tett eleget fizetési kötelezettségének.
- [60] Álláspontja szerint a perbeli jogvita a szerződés értelmezésével eldönthető jogkérdés, így a tanúvallomások értékelésére nem volt szükség.
- [61] Hivatkozott arra, hogy a felperes a szakértőhöz intézendő kérdéseket csak arra az esetre adta meg, ha az elsőfokú bíróság úgy ítéli meg, hogy a használati díj megtérülésének vizsgálata szükséges, azaz az önkormányzatok garanciát vállaltak a használati díj megtérülésére a hulladékkezelési díjban. Téves a fellebbezésben az alperesnek az az állítása, hogy a felperes a saját tényállításai bizonyítása érdekében kérte volna a szakértőt. Tévesnek tartotta azt a fellebbezési hivatkozást, hogy a felperes szakvéleményre tett észrevételei hatálytalanok.
- [62] Véleménye szerint az üzemeltetési szerződés VIII.2. pontjának helyes értelmezésével jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy nem állapítható meg, hogy a használati díj fizetési kötelezettség feltételes lenne, illetve, hogy a negyedévente fizetendő díj kapcsán jelentősége lenne az esedékesség és a teljesítés szempontjából a közszolgáltatási díjba

beépített használati díj megtérülésének. Helyesnek tartotta azt a megállapítást is, hogy a használati díj az átadott eszközök és létesítmények ellenértékeként került meghatározásra. Utalt arra, hogy az alperes ezzel szemben a felperesi oldalon semmilyen konkrét szerződésszegést nem jelölt meg, amely kihatna a használati díj fizetési kötelezettségére.

- [63] A Kúria Pfv.V.21.013/2020/4. számú ítéletével kapcsolatban kifejtette, hogy annak a pernek a tárgya csak érintőleges kapcsolódik jelen per tárgyához, ugyanis az üzemeltetési szerződést és az abból fakadó jogokat és kötelezettségeket abban a perben csak egy szempontból, az önkormányzatok igénybevételi kötelezettsége szempontjából vizsgálták a bíróságok, az alperes oldalán fennálló kötelezettségekkel, így a használati díj fizetési kötelezettséggel nem foglalkoztak. Nem vitatta, hogy az 56 önkormányzat (a kártérítési per alperesei) nem vették igénybe a somi és az ordacsehi lerakókat és azt sem vitatta, hogy ezzel megszegték a belső konzorciális szerződésben írt kötelezettségeket. Fenntartotta ugyanakkor azt az álláspontját, hogy sem az üzemeltetési szerződésben, sem a kapcsolódó dokumentációban nem rögzítették, hogy az alperes csak akkor köteles használati díjat fizetni, ha valamennyi önkormányzat igénybe veszi a szolgáltatást, és beszállít a somi és ordacsehi lerakóba, illetve a közszolgáltatóját ezekbe a lerakókba történő beszállításra kötelezi. Álláspontja szerint az alperes használati díj fizetési kötelezettségének kérdéséről független az 56 önkormányzat esetleges szerződésszegő magatartása és az alperes ebből eredő esetleges kárigénye.
- [64] Fenntartotta, hogy a kártérítési perben hozott közbenső ítéletek tévesen állapították meg a tényállást, és téves következtetéseket tartalmaztak. Utalt arra, hogy semmilyen indokolást nem tartalmaz a Kúria ítélete sem abban a körben, hogy az önkormányzatok az üzemeltetési szerződés melyik rendelkezése alapján, miért és milyen formában voltak kötelesek az ISPA/KA költségeket megfizetni, és erre vonatkozó kötelezettségüket mely szerződéses rendelkezés megsértésével szegték meg. Állították, hogy a Kúriai ítéletének 49. pontja téves megállapítást tartalmaz ehhez kapcsolódóan, ugyanis az önkormányzatok nem az üzemeltető részére járó hulladékkezelési díjban, hanem a közszolgáltatási díjban vállalták elismerni az ISPA/KA költségeket, ez a két díj azonban nem azonos.
- [65] A Kúria ítéletének 96-98. és 101. bekezdésében foglalt érveléssel szemben fenntartotta azt az álláspontját, hogy az önkormányzatoknak sem a somi, sem az ordacsehi lerakó beszállítási kötelezettségük nem volt, ez sem az üzemeltetési szerződésből, sem a kapcsolódó dokumentációból nem vezethető le. Állította, hogy az üzemeltetési szerződésnek ez a pontja csak a gesztor önkormányzatot, azaz a felperest terhelte, aki ennek a kötelezettségének eleget is tett. Álláspontja szerint az önkormányzatokat az ISPA/KA költségek meg nem térülése miatti kárral kapcsolatban kártérítési felelősség nem terheli, miután nincs felróható szerződésszegő magatartásuk, illetve az önkormányzati magatartások és a kár között nem áll fenn okozati összefüggés sem. Rögzítette ugyanakkor, hogy a kár érvényesítésére az alperesnek joga volt, amellyel élt is. Helyesen állapította meg azonban az elsőfokú bíróság ebben a körben, hogy a kártérítési perben hozott marasztaló határozat folytán a mulasztó önkormányzatokkal összefüggésben a beépített költségek megtérültek az alperes számára.
- [66] Utalt arra, hogy az alperes az 56 önkormányzat szerződésszegését általánosítja és hivatkozik arra, hogy az alperes teljes egészében elesett a hulladékkezelési díj beszedésének lehetőségétől, ugyanakkor amennyiben a másodfokú bíróság a hulladékkezelési díj bevétel kiesése és a használati díj fizetési kötelezettség közötti összefüggést mégis megállapítaná, rámutatott arra, hogy ez esetben is fennállt volna az alperes részleges használati díj fizetési kötelezettsége, mert az önkormányzatok jelentős része igénybe vette a lerakókat és az alperesi szolgáltatásokat az üzemeltetési szerződés időtartamának nagy részében, az alperes részére így a beszedett díjakban mindenképpen térült használati díj is.
- [67] Hivatkozott arra, hogy az 1959. évi IV. törvény 198.§-a alapján az alperes tévesen értelmezi a jogviszonyokat, ugyanis a használati díj tekintetében a felperes, mint jogosult a saját

szolgáltatását teljesítette, az eszközöket az alperes rendelkezésére bocsátotta, és azok használata és hasznosítása is megtörtént az alperes részéről, így a szerződés ebben a részében teljeskörűen teljesedésbe ment, amelyre tekintettel a használati díj követelés, illetve a számlák kiállításának jogalapja fennáll. Értelmezése szerint az alperes két jogviszonyt kíván összemosni annak ellenére, hogy ilyen rendelkezés a szerződésben nem található. A használattól független másik jogviszony a hulladékkezelési díj beszedésére adott jog, és az annak körében szabályozott díjkompenzációs lehetőség, a két jogviszony azonban nem kapcsolható össze.

- [68] A perben beszerzett szakértői véleménynek azzal a megállapításával kapcsolatban, hogy az alperes által be nem fogadott használati díjszámlák használati díj tartalmából nem történt megtérülés, kifejtette, hogy a megtérülés a felperes által kiszámlázott használati díj és a ténylegesen elismert, a 2012. április 12. után befagyasztott díjba beépített használati díjak 2018. október 31-ig számított összegének összevetése után lenne megállapítható. Ennek az eredménye 100% lenne, hiszen ahogy azt a szakértő is megállapította, a teljes használati díj bekerült a díjkalkulációba, és ennek alapján a fizetendő közszolgáltatási díjakba, a kintlévőségek pedig nem befolyásolhatják a megtérülés vizsgálatát. Utalt arra is, hogy a szakértő semmivel nem indokolta azt a megállapítását, hogy a be nem fogadott számlák használati díj tartalmából nem történt megtérülés, a szakvélemény nem támasztja alá egyértelműen, hogy az alperes részére használati díj a hulladékkezelési díjban nem térült meg. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét nem a szakvélemény megállapításaira alapította, így a szakvélemény értékelése az elsőfokú ítélet jogszerűsége szempontjából nem is releváns.
- [69] Utalt arra is, hogy az elsőfokú ítélet helyesen rögzítette, hogy az alperes a perben határozott összegű beszámítási kifogást nem terjesztett elő, továbbá nem bizonyította, hogy közbenső jogsértés lenne a használati díj fizetéssel összefüggésben az önkormányzatok szerződésszegése, amely kihatna a felperes felé teljesítendő kötelezettségére.
- [70] Tévesnek tartotta az alperesnek az 1959. évi IV. törvény 313.§-ára és 312.§ (3) bekezdésére hivatkozását. Rögzítette, hogy az 1959. évi IV. törvény 313.§-a szerint, ha a kötelezett a teljesítést jogos ok nélkül tagadja meg, a jogosult választhat a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között. A törvény 312.§ (3) bekezdése szerint, ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a jogosult felelős, a kötelezett szabadul a tartozása alól, és követelheti kárának megtérítését. Amennyiben az alperes a 313.§ alkalmazása esetében jogosult alatt a magát értette, és a kötelezett önkormányzatok teljesítés megtagadását állítja, az esetben a 312.§ (2) bekezdése lenne irányadó, amely szerint, ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a kötelezett felelős, a jogosult a teljesítés elmaradása miatt kártérítést követelhet.
- [71] A használati díj fizetésére vonatkozó jogviszonyban azonban álláspontja szerint a felek fordított pozícióban állnak, a felperes volt a jogosult és az alperes a kötelezett, akit a használati díj fizetési kötelezettség terhelt. Utalt arra, hogy a felperes az őt ebben a jogviszonyban terhelő kötelezettségét, azaz az eszközök birtokba, használatba és hasznosításba adását teljesítette, a teljesítést nem tagadta meg, e körben szerződésszegő magatartást nem tanúsított. Állította, hogy az elsőfokú bíróság ítéleti döntésének megfelelően a felperes jogosulti késedelembe nem volt, az eszközök használatba, hasznosításba adásán felül egyéb kötelezettsége nem volt. Téves ezért a fellebbezésnek az a hivatkozása, hogy az önkormányzatok kötelezettségeiket nem teljesítették, és ez a teljesítés jogos ok nélküli megtagadásának minősülne az oldalukon.
- [72] Az együttműködési kötelezettség megsértése tekintetében arra utalt, hogy az önkormányzatok a használati díj fizetési kötelezettség körében kötelezettségeiket teljesítették, az alperesi teljesítésnek nem volt akadálya.

- [73] Az alperes által hivatkozott jogosulti késedelemmel, a számlakiállítás elmaradásával kapcsolatban kifejtette, hogy a számlakiállítás alapja a számlában foglalt gazdasági esemény és a teljesítés megtörténte volt, amely nem vitatható, hiszen a használatba adás megtörtént. Figyelemmel pedig arra, hogy a már kiállított számlákat az alperes eltérő jogi álláspontja folytán visszaküldte, illetve kifejezetten nyilatkozott arról, hogy nem kívánja megfizetni az esedékes díjakat, a keresetben érvényesített követelést a felperes lejárttá tette, így számla hiányában is köteles az alperes késedelmi kamatot fizetni.
- [74] Amennyiben a másodfokú bíróság a Pp. 342.§ (1) bekezdésének megsértését állapítaná meg, a késedelmi kamat kezdő időpontjának elsőfokú ítéletben való meghatározása körében, úgy arra hivatkozott, hogy ez nem olyan súlyos jogszabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését megalapozná.
- [75] A Pp. 346.§ (4), (5) bekezdésének megsértése körében azt adta elő, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perben eldöntendő kérdés jogkérdés volt, ami a szerződés rendelkezései alapján elbírálható, így a tanúk nyilatkozatának a tényállásban rögzítésére, illetve az ítéletben történő értékelése nem volt szükséges. Hangsúlyozta továbbá, hogy az alperes által hivatkozott 56 mulasztó alperessel szemben indított kártérítési per és a jelen perben szereplő felek nem azonosak, az eldöntendő jogi kérdések ugyancsak nem azonosak, így az abban a perben született ítéletnek jelen perre kiható kötelező ereje nincs, összehasonlításra nem alkalmasak.
- [76] Vitatta az 1959. évi IV. törvény 4.§ (4) bekezdésének megsértését, kifejtve, hogy a felperes igénye nem jogtalan előny, hanem a felperes szerződéses jogának érvényesítése.
- [77] A szakvéleménnyel összefüggésben megsértett jogszabályhelyként megjelölt Pp. 316., 317.§-ával kapcsolatban arra utalt, hogy az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesi használati díj követelés a szakvélemény megállapításaitól függetlenül alapos, így a szakvéleménnyel kapcsolatos esetleges aggályok feloldása vagy hiányzó intézkedések megtétele nem volt szükséges.
- [78] A fellebbezés részben megalapozott.

I.

- [79] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárásban csatolt okiratok tartalma alapján az alábbiak szerint pontosítja, illetve egészíti ki:
- [80] A peres felek között 2007. március 8. napján létrejött üzemeltetési szerződés célja a helységnév1 és X Nagytérségi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Konzorciumhoz tartozó önkormányzatok osztatlan közös tulajdonában levő hulladékkezelési, hulladékgazdálkodási létesítmények, eszközök, berendezések ISPA/Kohéziós Alap feltételrendszer szerinti üzemeltetése a helységnév1 projekt terület 104 településén, és az önkormányzati finanszírozási kötelezettség átvállalása az Ajánlati felhívásban és Dokumentációban, továbbá Műszaki Leírásban részletezettek szerint.
- [81] A szerződés tárgya az Ajánlati felhívás, Dokumentáció, a Műszaki Leírás követelményeinek, továbbá a cégnév1 Zrt. által benyújtott Szakmai Ajánlatnak és Pénzügyi Ajánlatnak megfelelő, azon részletes feltételek rögzítése, amelyek alapján a helységnév1 projekt terület 104 településéhez tartozó önkormányzatokat képviselő gesztor önkormányzat üzemeltetés céljából átadja a cégnév1 Zrt-nek, mint üzemeltetőnek az ISPA/KA eszközöket és létesítményeket, illetve amely feltételek alapján a cégnév1 Zrt., mint üzemeltető vállalja az ISPA/KA feltételrendszer szerinti üzemeltetést abból a célból, hogy a helységnév1 térség lakossági hulladékkezelési gazdálkodását Európai Unió szintre emelje.
- [82] A pénzügyi feltételek körében a szerződés VIII.1. pontja rögzítette, hogy az üzemeltetési jog ellenértéke: az önkormányzati finanszírozási kötelezettség átvállalása, mint üzemeltetési díj.

Az üzemeltetőnek – a részére 12 éves időtartamra átadott ISPA/KA létesítmények kizárólagos üzemeltetési jog (mint vagyon értékű jog) megszerzésének ellenértékeként – át kell vállalnia.

- az ISPA/KA projekt megvalósulása érdekében 2006. június 30-ig már felmerült 809.478.000 forint + Áfa összegű projekt előkészítési költségek teljesítését,

- a beruházási önkormányzati finanszírozási kötelezettség teljesítését a pályázat kiírásának időpontjától számítva a projekt befejezésének végéig, 2.313.106 euro + Áfa összeg erejéig.

[83] Az üzemeltetési szerződés VIII.2. pontja szerint az üzemeltető az eszközökért, létesítmények, járművek üzemeltetéséért – az üzemeltetési díjon felül – negyedévente használati díj fizetésére köteles. Ez a használati díj az éves díjmeghatározás során indokolt ráfordításként érvényesíthető. A használati díj mértéke 264.643.000 forint + Áfa/naptári év (66.160.750 forint + Áfa/negyedév). A használati díj az eszközök amortizációs költségét és 1,5% kezelési költséget tartalmaz, amelyek az eszközök használatba adásához igazodóan kerültek megállapításra. Ennek megfelelően a feltüntetett összeg a projekt teljes megvalósulását követően a szerződés lejártáig fizetett legnagyobb használati díj összege. Az Önkormányzat jogosult arra, hogy a használati díj mértékét a legnagyobb használati díj összegétől alacsonyabb összegben határozza meg.

[84] A használati díjat az Önkormányzat részére kell átutalással megfizetni, számla ellenében, minden negyedévet követő hó végéig. A használati díj megfizetésének késedelmes teljesítése esetén az üzemeltető a mindenkorin jegybanki alapkamat 150%-ának megfelelő késedelmi kamat megfizetését vállalja a Pénzügyi Ajánlat 3.4. pontjában foglaltaknak megfelelően.

[85] Az üzemeltetési szerződés VIII.3. pont rendelkezett az üzemeltetőt megillető hulladékkezelési díjról és annak módosításáról. Eszerint az üzemeltető a hulladékkezelésre vonatkozó díjat a hulladék birtokosokkal és/vagy önkormányzatokkal kötött szerződések alapján szedi be. A hulladékkezelési díj a Pénzügyi Ajánlat 2. pontjában meghatározott ajánlati árak használati díjjal növelt összege. Az üzemeltető a hulladékkezelésre vonatkozó díjat a hulladék birtokosokkal és/vagy önkormányzatokkal kötött szerződések alapján szedi be a teljesítést követően maximum 30 napos fizetési határidővel, a Kbt. 305.§ (1) bekezdésére is tekintettel.

[86] Az Önkormányzat rögzítette, hogy a 242/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint megállapított díjkalkulációban indokolt költségként elismeri az üzemeltetőnek az ISPA/KA létesítmények üzemeltetési jogának megvásárlásával, - továbbá üzemeltetésével kapcsolatos valamennyi költségét és ráfordítását, így különösen, de nem kizárólagosan

- az üzemeltető által az üzemeltetési jog megvásárlásához (az üzemeltetési díj megfizetéséhez) felvett hitelek kamat ráfordításait és a hitel egyéb költségeit

- az üzemeltetési jogra, mint vagyoni értékű jogra elszámolt értékcsökkenést (a lineáris módon, a szerződés teljes időtartamára számított értékcsökkenési leírasi költség figyelembevételével)

- az üzemeltetés során az önkormányzat által megállapított, az üzemeltető által fizetendő használati díjat

- a felelősségbiztosítás, - és a vagyonbiztosítás díját.

[87] A cégnév1 Zrt. kötelezettséget vállalt arra, hogy amennyiben számára az önkormányzatok részére fizetendő használati díj egy része a „tovább adott” eszközök hasznosítása révén megtérül, úgy a „tovább adott” eszközök hasznosításából származó bevételt, mint díjcsökkentő tényezőt veszi figyelembe az „indokolt költségek és ráfordítások” megállapításakor, illetve a díjkalkuláció Konzorciumi Tagi Tanács részére történő előterjesztésekor.

- [88] Az árváltoztatási kérelmet a Konzorciumi Tagi tanácshoz vagy átadott hatáskör esetén a hulladékgazdálkodási kistérséghez vagy a települési önkormányzatokhoz kell benyújtani jóváhagyásra.
- [89] Amennyiben a döntéshozó szerv az üzemeltetőnek – a 242/2000. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltaknak, illetve a fenti elveknek megfelelően – előterjesztett árváltoztatási kérelmét nem fogadja el, illetve az üzemeltető által javasolt díjat alacsonyabb mértékben határozza meg, - úgy az Önkormányzat a számított különbséget díjkompenzáció formájában köteles az üzemeltetőnek megtéríteni.
- [90] A felperes az alperes felé a 2013. I., II., III., IV., negyedévre, és a 2014. I., II., III., IV., negyedévre vonatkozó egyenként bruttó 84.024.153 forint használati díjról szóló számláját ismételten 2015. február 24. napján állította ki, 2015. március 26-ai esedékességgel. A 2015. I. negyedévre vonatkozó 84.024.153 forint használati díjról szóló számla esedékessége 2015. április 30. napja, 2015. II. negyedévre vonatkozó 84.024.153 forint használati díjról szóló számla esedékessége 2015. július 30. napja, 2015. III. negyedévre vonatkozó 84.024.153 forint használati díjról szóló számla esedékessége 2015. november 14. napja, 2015. IV. negyedévre vonatkozó 84.024.153 forint használati díjról szóló számla esedékessége 2015. december 31. napja volt.
- [91] A Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.009/2020/4/II. számú jogerős közbenső ítélete ellen az I-LVI. rendű alperesek által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a Kúria 2021. január 21. napján meghozott Pfv.V.21.013/2020/4. számú közbenső ítéletével a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletének indokolása rögzítette, hogy a jogerős közbenső ítélet nem sérti az 1959. évi IV. törvény 207.§ (1) bekezdése szerinti szerződésértelmezési szabályt. Az eljáró bíróságok helyesen eredeztették az alperesek kötelezettségeit az üzemeltetési szerződésnek a 2002-ben kötött konzorciális szerződéssel, az ezt követő teljes közbeszerzési folyamat során keletkezett valamennyi dokumentációval való szoros érdemi összefüggéseiből. Az üzemeltetési szerződés ezen előzményekre figyelemmel nem ragadható ki az egész projekt folyamatából, amelynek csupán egyik eleme. Nincs jelentősége annak, hogy a felperes (cégnév3 Zrt.) – értelemszerűen – nem volt tagja a konzorciumnak, figyelemmel arra, hogy az üzemeltetési szerződéses jogait és kötelezettségeit alapvetően éppen az annak alapját képező konzorciális megállapodás, továbbá az azt követő közbeszerzési eljárásban keletkezett ajánlattételi dokumentáció tartalma határozta meg. A felperes erre figyelemmel dolgozta ki ajánlatának pénzügyi feltételrendszerét is, amelyet a konzorcium (annak tagjaiként az alperesek is) elfogadtak. Az üzemeltetési szerződésből eredő egyes jogokat és kötelezettségeket mindkét szerződő fél tekintetében csak mindezen dokumentumok együttes tartalmából levezetve lehetett és kellett értelmezni.
- [92] Ezen értelmezési alaphól kiindulva nyilvánvaló, hogy az egész projekt az uniós támogatás felhasználásával létrejött ISPA/KA eszközrendszer kötelező jellegű működtetését célozta, az alperesek által vállalt kötelezettségeknek is ezt kellett garantálniuk. E körben kellett értelmezni az üzemeltetési szerződés X.3. pontjában foglalt „minden eszközzel biztosítják” kötelezettségüket is.
- [93] Az üzemeltetési szerződés IV.2. pontja egyértelműen nevesítette a somi és ordacsehi lerakókat. Ezek használata tehát az alperesek számára egyértelműen szerződéses kötelezettség volt, amin nem változtatott az, hogy 2013-tól – a Ht. közszolgáltatói alanyiságot érintő új rendelkezésére [81.§ (1) bekezdés] tekintettel – új közszolgáltatóval szerződtek. Ennek az új közszolgáltatási szerződésnek szükségszerűen és mellőzhetetlenül meg kellett felelnie a peres felek között 2007-ben megkötött és 2018. október 31-ig érvényesen és hatályosan fennállt üzemeltetési szerződésnek (a fentebb kifejtettre figyelemmel, ideértve a konzorciális és a közbeszerzési előzményiratokban lefektetett kötelezettségeket is).

- [94] Ebből következően az alpereseknek a somi és ordacsehi lerakók kötelező használatával összefüggő szerződéses kötelezettségüket új közszolgáltatójuk irányába is érvényesíteniük, illetve e kötelezettségüket általa is teljesíteniük kellett volna.
- [95] A kifejtettekből következően az ISPA/KA eszközrendszer elemeinek (létesítmények) ezen belül a somi és ordacsehi lerakók használatának az alperesek által 2014. január 1-től történt mellőzése az üzemeltetési szerződés X.3. pontjába ütköző, ezáltal szerződésszegést megvalósító mulasztás volt.
- [96] Lényeges továbbá, hogy – amint arra az eljáró bíróságok is helyesen rámutattak – az alperesek (54 konzorciumi tag önkormányzat) közbeszerzési eljárás eredményeként vállalták a 2007-től 2018. október 31-ig terjedő időre az ISPA/KA eszközrendszer feltétlen működtetését, amellyel kapcsolatos korábbi közbeszerzési ajánlatát, annak pénzügyi kondícióit, teljes feltételrendszerét a felperes a teljes szerződéses időtartamra kidolgozva vette figyelembe, és tett ajánlatot, értelemszerűen számítva az alperesnek a teljesítés teljes létszakaszában tanúsítandó szerződésszerű együttműködő magatartására.
- [97] A jogerős közbenső ítélet alapján a Kaposvári Törvényszék a 17.G.40.098/2022/18. számú ítéletével kötelezte az alpereseket a lakos egyenérték alapján alperesek között felosztott, összesen 406.048.835 forint összegű kár, és annak a kereset szerinti késedelmi kamatai megtérítésére.
- [98] Az ítélet szerint a felperes módosított keresetében az alpereseknek a 2014. január 1-től 2018. október 31-ig terjedő időszakban felmerült, az alperesi önkormányzatokra lakos egyenérték alapján jutó rész alapján alperesenként megjelölt, összesen a hulladékkezelés elmaradásából eredő 91.242.392 forint és további, az ISPA/KA költségek meg nem térüléséből eredő 314.806.443 forint, összesen: 406.048.835 forint kártérítés és annak késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését kérte azzal, hogy használati díj igénye érvényesítése kapcsán jogfenntartással élt.
- [99] A bíróság a kár mértékének tisztázására igazságügyi könyvszakértőt rendelt ki. szakértői igazságügyi könyvszakértő szakértői véleményében azt vizsgálta, hogy azzal összefüggésben, hogy az I-LVI. rendű alperesek 2014. január 1. napjától nem biztosították az ISPA/KA eszközök igénybevételét, illetve, hogy a települési önkormányzatok területéről a települési hulladékot az ISPA/KA projekt során létrejött somi és ordacsehi hulladékkezelő létesítményekbe szállítsák be, a felperesnek milyen kára keletkezett.
- [100] A szakértő egyebek mellett megállapította, hogy 2014. január 1. – 2018. december 31. napja közti időszakban csak a szerződést teljesítő önkormányzatoktól térült meg – a lakosegyenérték alapján rájuk eső ISPA/KA költségből 229.351.305 forint, de ebben használati díj nem térült meg.
- [101] Az ítélet indokolása rögzítette, hogy az üzemeltetési szerződés szerint a felperes a kizárólagos használati és üzemeltetési jogából eredően a szerződés tárgyát képező eszközöket, berendezéseket, létesítményeket jogosult további harmadik személy, illetve személyek (az eszközök közszolgáltatásban történő hasznosítása céljából különösen a projekt területen működő többi közszolgáltató) használatába adni, de csak azzal a feltétellel, hogy ezen továbbadott eszköz hasznosítás is csak az ISPA/KA projekt céloknak megfelelően történhet. Figyelemmel arra, hogy a hulladéklerakóra beszállított hulladéknak 90%-ban (a módosítást követően 80%-ban) a projektterületen belüli, lakossági közszolgáltatásból kellett származnia, így a felperes, mint üzemeltető bevétele nagyban függ a közszolgáltatástól. A felperes sehol sem közszolgáltató, így az üzemeltetés keretében számára járó ISPA/KA költség nyilvánvalóan a szerződésszerűen teljesítő önkormányzatok közszolgáltatóival kötött alvállalkozási szerződés teljesítése útján térülhetne.

- [102] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Pécsi Ítéltábla a Gf.V.40.019/2023/5/II. számú ítéletével a Kaposvári Törvényszék 17.G.40.098/2022/18. számú ítéletét helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

II.

- [103] A Pp. 383. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.
- [104] A fenti jogszabályhelyre tekintettel a másodfokú bíróság elsődlegesen a hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelem megalapozottságát vizsgálta.
- [105] A Pp. 381. §-a szerint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem észszerű.
- [106] Az alperes fellebbezésében hivatkozottakkal szemben a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 346.§ (4) bekezdésében foglaltakat azzal, hogy az általa megállapított tényállás nem rögzíti a tanúbizonyítás tényét és annak lényeges elemeit.
- [107] A Pp. 346.§ (4) bekezdése szerint az indokolás a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolást tartalmazza.
- [108] A Pp. 268. § (2) bekezdése szerint a tanú bizonyítási eszközként vehető igénybe, az (1) bekezdés értelmében pedig a bizonyítási eszköznek alkalmasnak kell lennie arra, hogy igénybevételével a bíróság a perben jelentős tények megállapításához felhasználható, a mérlegelés során figyelembe vehető bizonyítékhoz juthasson.
- [109] A Pp. 279. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.
- [110] A fentiek értelmében perben rendelkezésre álló tanúvallomások a perben jelentős tények megállapításához felhasználható, a mérlegelés során figyelembe vehető bizonyítékok, ezért nem a tanúvallomások tartalmát, hanem az általuk bizonyított, a perben jelentős tényeket kell a bíróságnak a tényállásban rögzítenie. Nem hiányos ezért az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása amiatt, hogy a tanúvallomások tényét és tartalmát a tényállás nem tartalmazza.
- [111] A Pp. 346.§ (5) bekezdése szerint a jogi indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A jogi indokolás tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától (a továbbiakban: a Kúria közzétett határozata), vagy az arra irányuló indítványt elutasította.
- [112] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának 37. bekezdésében rögzítette, hogy azért mellőzte a lefolytatott tanúbizonyítás értékelését, mert a kötelezettségek szempontjából a szerződésben foglaltakat tekintette irányadónak, és a szerződés módosítására csak írásban kerülhetett volna sor. Az e bekezdésben írtakkal az elsőfokú bíróság a tanúvallomások értékelésének mellőzését

megindokolta, a bizonyítékok eredményének értékelése körében az alperes a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére fellebbezésében nem hivatkozott.

III.

- [113] A Pp. 316. § (1) bekezdése szerint a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ha a) hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, b) homályos, c) önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy d) egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér.
- [114] A Pp. 317. § (1) bekezdése alapján a bíróság felhívja a fél figyelmét, ha a) szakértő alkalmazása szükséges, b) jogszabály értelmében szakértő csak kirendelés útján alkalmazható, c) a szakvélemény elkészítéséhez a perben nem szolgáltatott adatok szükségesek, vagy d) a magánszakértői vélemény vagy a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos.
- [115] A (2) bekezdés alapján, ha a bíróság a szakértőt hivatalból rendelte ki, szükség szerint hivatalból jogosult elvégezni minden olyan perbeli cselekményt, amit a fél e fejezet szerint indítványozhat.
- [116] Az elsőfokú bíróság az alperes jogi álláspontjától eltérően értelmezett üzemeltetési szerződés rendelkezéseire és nem a perben beszerzett szakértői vélemény megállapításaira alapította ítéleti döntését, ezért nem volt jelentősége ítéleti döntése szempontjából a szakvélemény esetleges aggályos voltának, így az nem is hathatott ki az ügy érdemi eldöntésére. Egyebekben a szakértő kirendelésére a perben az alperes indítványára került sor, így a Pp. 317.§ (2) bekezdésének rendelkezése nem volt irányadó.

IV.

- [117] A Pp. 342. § (1) bekezdése szerint az érdemi döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, az ellenkérelmen és a beszámítási kérelmen. Ez a szabály a főkövetelés járulékaira is irányadó.
- [118] Helyesen hivatkozott fellebbezésében az alperes arra, hogy a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontjaként a kereset az egyes – a felperes által az alperes felé kiállított használati díjra vonatkozó – számlák esedékességét követő napot jelölte meg, túlterjeszkedett ezért az elsőfokú bíróság ítéletében a kamatfizetés kezdőidőpontja tekintetében a kereseti kérelmen.
- [119] Ennek az eljárási szabálysértésnek az orvoslása azonban a másodfokú eljárásban az elsőfokú ítélet megváltoztatásával lehetséges, ezért nem alapozza meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

V.

- [120] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a fentiek értelmében nem volt szükség, ezért a továbbiakban a másodfokú bíróság az ügy érdemére vonatkozó fellebbezési kérelem megalapozottságát vizsgálta.
- [121] A kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság mindenekelőtt a következőkre utal:
- [122] A jelen per alperese mint felperes által az 56 önkormányzat alperessel szemben indított kártérítési perben hozott jogerős közbenső ítélet (Kaposvári Törvényszék 1.G.40.001/2019/20/I., Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.009/2020/4/II.) és az azt hatályában fenntartó kúriai ítélet (Pfv.V.21.013/2020/4.) alapján az 56 alperes tekintetében az ISPA/KA eszközrendszer elemei, ezen belül a somi és ordacsehi lerakók igénybevételeinek

kötelezettsége, és annak az 56 önkormányzat által 2014. január 1-től történt mellőzése folytán az alpereseknek az üzemeltetési szerződés X.3. pontjába ütköző szerződésszegése ítélt dolog.

- [123] A peres felek közötti jogvitában a felek között létrejött szerződések rendelkezéseinek értelmezése jogkérdés, amely elsősorban a szerződés tartalma alapján dönthető el, azonban nem mellőzhető ebben a körben a szerződéskötéssel elérni kívánt célnak, a szerződéskötés körülményeinek, a konkrét szerződéses jogviszony keletkezését kiváltó előzményi folyamatok során keletkezett dokumentumoknak és a szerződés teljesítése során a felek által tanúsított magatartásoknak az értékelése sem.
- [124] A kiegészített tényállás alapján mindezeket értékelve – a perben beszerzett tanúvallomások tartalmának külön értékelése nélkül is – a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy nem csak az ISPA/KA eszközrendszer elemeinek igénybevétele, hanem a peres felek között létrejött üzemeltetési szerződésben szabályozott pénzügyi feltételrendszer, így a használati díj fizetési kötelezettség illetve a hulladékkezelési díj iránti jogosultság kérdésében is irányadó a Kúria hivatkozott ítéletében kifejtett szerződés értelmezés, amely szerint az üzemeltetési szerződés az előzményekre figyelemmel nem ragadható ki az egész projekt folyamatából, a peres felek jogait és kötelezettségeit az üzemeltetési szerződésnek a 2002-ben kötött konzorciális szerződéssel, az azt követő teljes közbeszerzési folyamat során keletkezett valamennyi dokumentációjával, így ajánlattételi dokumentáció tartalmával való szoros érdemi összefüggéseiből kiindulva kell értelmezni. Az alperes ugyanis erre az összefüggő rendszerre figyelemmel dolgozta ki ajánlatának pénzügyi feltételrendszerét, amelyet a konzorcium tagjai elfogadtak.
- [125] Az 1959. évi IV. törvény 313. §-a szerint, ha a kötelezett a teljesítést jogos ok nélkül megtagadja, a jogosult választhat a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között. A 312. § (2) bekezdése szerint, ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a kötelezett felelős, a jogosult a teljesítés elmaradása miatt kártérítést követelhet. A 312. § (3) bekezdése értelmében, ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a jogosult felelős, a kötelezett szabadul tartozása alól, és követelheti kárának megtérítését.
- [126] Helyesen hivatkozott a felperes fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a perben érvényesített használati díj iránti igény tekintetében a felperes minősül jogosultnak, és az alperes kötelezettnek, illetve, hogy az üzemeltetési szerződés alapján a felperes, illetve az általa képviselt konzorciumi önkormányzatok az eszközök használatba adása iránti kötelezettségüket teljesítették, e körben a teljesítést jogos ok nélkül nem tagadták meg, így az alperesnek téves az a perbeli jogállítása, hogy az 1959. évi IV. törvény 312. § (3) bekezdése alapján szabadulna a tartozása alól.
- [127] Az 1959. évi IV. törvény 302. § b) pontja szerint a jogosult késedelembe esik, ha elmulasztja azokat az intézkedéseket vagy nyilatkozatokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelezett megfelelően teljesíteni tudjon; A 303. § (1) bekezdése alapján a jogosult köteles megtéríteni a kötelezettnek a késedelemből eredő kárát, kivéve ha bizonyítja, hogy a késedelem elhárítása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A (2) bekezdés szerint jogosult – függetlenül attól, hogy késedelmét kimentette-e –
- a) köteles a kötelezett felelős őrzéséből eredő költségeket megtéríteni;
 - b) éppúgy viseli a dolog megsemmisülésének, elvesztésének vagy megrongálódásának veszélyét, mintha a teljesítést elfogadta volna;
 - c) késedelme idejére kamatot nem követelhet.
- A (3) bekezdés szerint a jogosult késedelme a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja.

- [128] A fenti jogszabályhelyek felhívásával az alperes maga is elismerte a használati díj tekintetében a felperes jogosulti és saját maga kötelezett minőségét.
- [129] A jogosulti késedelemre tekintettel a kötelezett a teljesítést nem tagadhatja meg, a jogosulti késedelemnek ezért a perben - beszámítási kifogás vagy viszontkereset hiányában - kizárólag a késedelmi kamat fizetése tekintetében van jelentősége.
- [130] Mindezekre figyelemmel azt helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az üzemeltetési szerződés rendelkezéseire és a felperes teljesítésére figyelemmel az alperesnek a szerződésben rögzített mértékű használati díj fizetési kötelezettsége a Ptk. 198. § (1) bekezdése alapján beállt, így a kereset a megjelölt időszakra és összegben megalapozott.
- [131] Az az alperes által perbeli védekezése körében állított – és az igénybevételi kötelezettséget nem teljesítő 56 konzorciumi tag önkormányzat tekintetében bizonyított – szerződésszegés, hogy az önkormányzatok a komplex szerződéses rendszer eredeti célját figyelmen kívül hagyva nem biztosították az alperesnél a követelt használati díj fedezetének megtérülését, a perben nem volt vizsgálható, mert e szerződésszegésre alapítottnak az alperes a perben sem beszámítási kifogás, sem viszontkereset formájában nem érvényesített igényt.
- [132] Ilyen irányú igény érvényesítésének hiányában szükségtelenül rendelte el a perben az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítást, a szakvélemény megállapításai az érdemi döntésre nem lehetnek kihatással, mint ahogy annak sincs relevanciája, hogy a kiegészített és pontosított tényállás alapján a fentebb hivatkozott kártérítési perben hozott marasztaló ítélet folytán sem térült meg a használati díj az alperesnél.
- [133] A késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja tekintetében az üzemeltetési szerződés VIII.2. pontja, az 1959. évi IV. törvény 302. § b) pontja és 303. § (2) bekezdés c) pontja alapján a másodfokú bíróság a fellebbezést megalapozottnak találta. Megállapította, hogy a felek szerződéses megállapodása szerint a használati díjat a felperes részére számla ellenében kellett megfizetnie az alperesnek, minden negyedévet követő hó végéig. A perben csatolt számlák esedékessége – a 2015. I., II. és IV. negyedévi számla kivételével – e szerződéses rendelkezéstől előző, későbbi időpontra szólt, így e számlák kiállítása tekintetében a felperes, mint jogosult késedelemben volt, ami az alperes egyidejű késedelmét kizárta.
- [134] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségét a perben csatolt számlák összegei után a számlák esedékességét követő napban állapította meg, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [135] A per fő tárgya tekintetében sikertelen fellebbezésre tekintettel a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megtérítésére, amely a felperest képviselő ügyvéd munkadíjából áll, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§ a) pontja alapján a felperesek által felszámított mértékben.
- [136] A fellebbezésre lerótt illeték a Pp. 83.§ (5) bekezdése alapján az alperes terhén marad.

Pécs, 2024. február 6.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Berki Csilla s.k. bíró